

**DIE ROL VAN PERSOONLIKHEID EN
STRESHANTERINGSVAARDIGHEDE BY PASIËNTE
MET FIBROMIALGIE SINDROOM**

deur

CHARLENE ENSLIN

Skripsie

Voorgelê ter gedeeltelike vervulling van die vereistes
vir die graad

Magister Scientiae

in

Medies Toegepaste Sielkunde

in die

Fakulteit Gesondheidswetenskappe

aan die

Universiteit van Pretoria

Junie 2002

Studieleier: Dr. J.G. Scholtz

OPSOMMING

TITEL: Die rol van persoonlikheid en stres-
hanteringsvaardighede by pasiënte met
Fibromialgie sindroom.
KANDIDAAT: Charlene Enslin
STUDIELEIER: Dr. J.G. Scholtz
DEPARTEMENT: Psigiatrie
GRAAD: MSc (Medies Toegepaste Sielkunde)

Die doel van hierdie studie was om die persoonlikheids-
eienskappe en streshanteringsvaardighede van fibromialgie
lyers te ondersoek.

Vyf en dertig volwasse, gediagnoseerde fibromialgie lyers
het elk die 16 Persoonlikheidsfaktorvraelys (16PF) en die
Ways of Coping Questionnaire (WCQ) ingevul. Van hierdie
respondente was slegs drie manlik en het die ouderdom van
die totale groep gevarieer vanaf agttien jaar tot ouer as
vyftig jaar.

Dit blyk vanuit die resultate dat die eerste hipotese,
naamlik dat fibromialgie lyers oor kenmerkende
persoonlikheidseienskappe beskik, nie duidelik deur
hierdie studie bevestig kon word nie. Daar is gevind dat
fibromialgie lyers hoog meet op slegs twee van die
sestien persoonlikheidsfaktore, naamlik op selfgenoeg-
saamheid en gespannenheid.

Die tweede hipotese, naamlik dat fibromialgie lyers oor
kenmerkende streshanteringsvaardighede beskik, kon egter
bevestig word. Daar is gevind dat fibromialgie lyers oor
die algemeen meer van positiewe hanteringsstrategieë
gebruik maak. Daar is ook betekenisvolle verskille in
hantering tussen die drie ouderdomsgroepe gevind.

SUMMARY

TITLE: The role of personality and coping strategies of patients with Fibromyalgia Syndrome.

CANDIDATE: Charlene Enslin

STUDY LEADER: Dr. J.G. Scholtz

DEPARTMENT: Psychiatry

DEGREE: MSc (Medical Applied Psychology)

The aim of this study was to identify personality characteristics and coping strategies of fibromyalgia patients.

Thirty-five adult, diagnosed fibromyalgia patients each completed the 16 Personality Factor Questionnaire (16PF) and the Ways of Coping Questionnaire (WCQ). Only three of the participants were male, and the age of the whole group varied from eighteen years to older than fifty years.

It appears from the results that the first hypotheses, which are that fibromyalgia patients have certain personality characteristics, could not be confirmed by this study. A high score was obtained on only two of the sixteen factors, namely on self-sufficiency and tension.

The second hypotheses, being that fibromyalgia patients show distinctive coping strategies, could be confirmed. It is shown that fibromyalgia patients generally use positive coping strategies. Significant differences between the three age groups in terms of coping strategies used, were also found.

BEDANKINGS

Ek wil graag die volgende persone bedank:

Dr. J.G. Scholtz vir sy professionele en geduldige manier van leiding in die voltooiing van hierdie skripsie.

Prof. H.P. Meyer vir sy waardevolle insette en hulp in die bereiking van die pasiënte.

Mev. Magriet Lee vir haar hulp met die literatuur soektog.

Mev. Elana Meuer vir haar statistiese insette.

Elke fibromialgie pasiënt wat deel was van hierdie studie en wat bereid was om waardevolle inligting te deel ten einde hierdie sindroom beter te kan verstaan.

My man, Thinus, sonder wie se ondersteuning ek nie hierdie studie sou kon voltooi nie.

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1 PROBLEEMSTELLING EN DOEL VAN DIE ONDERSOEK

1.1	INLEIDING	1
1.2	DEFINISIE EN PROBLEEMSTELLING	2
1.3	DEFINIËRING VAN TERME	4
1.4	DOELSTELLINGS	6
1.5	DOELWITTE	6
1.6	BEPERKINGS VAN HIERDIE STUDIE	7

HOOFSTUK 2 LITERATUUROORSIG

2.1	INLEIDING	8
2.2	HISTORIESE OORSIG	8
2.3	WAT IS FIBROMIALGIE?	9
2.4	SIMPTOME VAN FIBROMIALGIE	10
2.5	DIAGNOSE VAN FIBROMIALGIE	11
2.6	DIFFERENSIËLE DIAGNOSE	14
2.7	FIBROMIALGIE EN ANDER SOORTGELYKE VERSTEURINGS	15
2.7.1	Miofasiale pyn sindroom	15
2.7.2	Kroniese moegheidsindroom	17
2.7.3	Simulasie	18
2.7.4	Ander toestande	18
2.8	EPIDEMIOLOGIE	19
2.9	UITKOMS/NATUURLIKE GESKIEDENIS	20
2.10	MOONTLIKE ETIOLOGIEë VAN FIBROMIALGIE	22
2.10.1	Genetika	23
2.10.2	Studies van die spiere	23
2.10.3	Studies van slaap fisiologie en serotonien	24
2.10.4	Studies van streeks-serebrale bloedvloei	24
2.10.5	Studies van HPA-as funksie	25

2.10.6	Studies van psigologiese versteuring	25
2.10.7	Studies oor mishandeling	26
2.10.8	Beserings of trauma	27
2.10.9	Virusse	27
2.10.10	Gi-proteïene	27
2.10.11	Psigososiale faktore	28
2.10.12	Ander faktore	28
2.10.13	Instandhoudings faktore	29
2.11	DIE EFFEK VAN FIBROMIALGIE OP LEWENSKWALITEIT	34
2.12	HANTERING VAN FIBROMIALGIE ("COPING")	37
2.13	BEHANDELING VAN FIBROMIALGIE	38
2.13.1	Medikasie	40
2.13.2	Oefening terapie	42
2.13.3	Psigososiale behandeling	44
2.13.4	Opvoeding	45
2.13.5	Selfbestuur	46
2.13.6	Elektromiografie bio-terugvoer	47
2.13.7	Akupunktuur	47
2.13.8	Hipnoterapie	48
2.13.9	Lokale inspuitings	48
2.13.10	Psigoterapie	48
2.13.11	Alternatiewe behandelingsmetodes	49
2.13.12	Fisiese terapie	50
2.14	PSIGOLOGIESE ASPEK VAN FIBROMIALGIE	51
2.15	SIEKTE ERVARING VAN FIBROMIALGIE PASIËNTE	59
2.16	FIBROMIALGIE - 'n KRONIESE TOESTAND	63

HOOFSTUK 3 NAVORSINGSMETODE

3.1	INLEIDING	66
3.2	HIPOTESES	67
3.3	PROEFPERSONE	67
3.4	MEETINSTRUMENTE	67
3.4.1	Die 16 Persoonlikheidsfaktor vraelys	68
3.4.2	Die Ways of Coping Questionnaire (WCQ)	72
3.5	PROSEDURE	73
3.5.1	Seleksie van proefpersone	73
3.5.2	Meting van persoonlikheid en streshantering	74
3.6	NAVORSINGSONTWERP EN STATISTIESE ANALISE	74

HOOFSTUK 4 RESULTATE

4.1	INLEIDING	75
4.2	HIPOTESES	75
4.3	PROSEDURE	75
4.4	BESKRYWENDE STATISTIEK VAN DIE STEEKPROEF	76
4.5	GEMIDDELDE WAARDES VIR DIE STEEKPROEF AS GEHEEL TEN OPSIGTE VAN DIE 16PF EERSTE ORDE FAKTORE	76
4.6	GEMIDDELDE WAARDES VIR DIE STEEKPROEF AS GEHEEL TEN OPSIGTE VAN DIE 16PF TWEDE ORDE FAKTORE	78
4.7	GEMIDDELDE WAARDES VIR DIE STEEKPROEF AS GEHEEL TEN OPSIGTE VAN DIE SKALE VAN DIE WCQ	79
4.8	INTERKORRELASIE MATRIKS: 16PF EERSTE ORDE EN TWEDE ORDE FAKTORE EN SKALE VAN DIE WCQ	83

HOOFSTUK 5 INTERPRETASIE EN BESPREKING

5.1	INLEIDING	87
5.2	DIE STEEKPROEF	87
5.3	GEMIDDELDE WAARDES OP DIE 16PF EERSTE EN TWEEDE ORDE FAKTORE	88
5.4	GEMIDDELDE WAARDES OP DIE SKALE VAN DIE WAYS OF COPING (WCQ)	89
5.5	INTERKORRELASIES TUSSEN DIE 16PF EERSTE EN TWEDE ORDE FAKTORE EN DIE SKALE VAN DIE WCQ	91
5.6	BEPERKINGS EN AANBEVELINGS	95
5.6.1	Die steekproef	95
5.6.2	Die meetinstrumente	96
5.6.3	Behandeling	96
5.7	SLOT	97
	BIBLIOGRAFIE	99
	BYLAAG A: 16 PERSOONLIKHEIDSFAKTORVRAELYS (16PF)	
	BYLAAG B: WAYS OF COPING QUESTIONNAIRE (WCQ)	

LYS VAN TABELLE

TABEL 3.1	SUBSKALE VAN DIE 16PF	69
TABEL 3.2	BETROUBAARHEIDSKOËFFISIËNTE VIR DIE EERSTE ORDE FAKTORE VAN DIE 16PF	70
TABEL 3.3	BETROUBAARHEIDSKOËFFISIËNTE VIR DIE TWEEDE ORDE FAKTORE VAN DIE 16PF	71
TABEL 4.1	BESKRYWENDE STATISTIEK TEN OPSIGTE VAN GESLAG	76
TABEL 4.2	BESKRYWENDE STATISTIEK TEN OPSIGTE VAN OUDERDOMSGROEPE	76
TABEL 4.3	GEMIDDELDE WAARDES VAN DIE TOTALE STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE 16PF EERSTE ORDE FAKTORE	77
TABEL 4.4	GEMIDDELDE WAARDES VAN DIE TOTALE STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN TWEE VAN DIE TWEEDE ORDE FAKTORE VAN DIE 16PF	79
TABEL 4.5	GEMIDDELDE WAARDES VAN DIE TOTALE STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE AGT WCQ-SKALE	79
TABEL 4.6	GEMIDDELDE WAARDES VIR DIE DRIE OUDERDOMS- GROEPE TAN OPSIGTE VAN DIE WCQ SKALE	81
TABEL 4.7	INTERKORRELASIEMATRIKS: 16PF EERSTE- EN TWEEDE ORDE FAKTORE EN SKALE VAN DIE WCQ	84

LYS VAN DIAGRAMME

DIAGRAM 4.1	GEMIDDELDE WAARDES VIR DIE TOTALE STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE 16PF EERSTE ORDE FAKTORE	78
DIAGRAM 4.2	GEMIDDELDE WAARDES VAN DIE TOTALE STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE AGT WCQ SKALE	80
DIAGRAM 4.3	GEMIDDELDE WAARDES VIR DIE DRIE OUDERDOMSGROEPE TEN OPSIGTE VAN DIE WCQ SKALE	82